

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS NRO 002364

/ KUOHUKUJA 1 - 3

15 MYYRMÄKI

LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

11.2.2020

Kaupunginhallitus 12.11.2018 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asema-kaavan muutosehdotuksesta nro 002364 / Kuohukuja 1 - 3. Lausunnot pyydettiin yksi ja saatiin yksi. Kaupunginhallitus 8.4.2019 § 22 antoi lausuntoon vastineen, mutta kaupunginvaltuusto 20.5.2019 § 14 palautti asian uudelleen valmisteltavaksi, joten lausuntoon annetaan uusi vastine tarkistetun asema-kaavan muutosehdotuksen pohjalta.

Lausunnonantaja	Lausunnon tiivistelmä	Tarkistukset
Nro 1 Vantaan kaupunginmuseo	Kaavan toteutuminen hävittää alueelta ostoskeskusrakennukseen liittyvät kulttuurihistorialliset arvot.	Lisätään kaavamääräyksiä ja tarkistetaan kaavaselostusta.

NRO 1**VANTAAN KAUPUNGINMUSEO****Lausunto**

"Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Kuohukuja ostoskeskuksen asemakaavamuutosehdotuksesta nro 002364. Kaavatyön tavoitteena on muuttaa nykyinen asuin- liike- ja toimistorakennusten korttelialue (AL), sekä viereistä katualuetta asuin- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (AK). Asemakaava voimistuessaan mahdollistaa Kuohukujan kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ostoskeskusrakennuksen purkamisen. Museo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Alueelta ei tunneta käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolaita (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäänneksiä.

Kaupunginmuseo on jättänyt mielipiteensä kaavamuutosehdotuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 2.3.2018 (Dnro 026/2018). Museo totesi kannanotossaan, että tehtyjen selvitysten perusteella rakennuksessa on riittävästi kulttuurihistoriallisia arvoja suojeluperusteiden täyttymiseen. Näin ollen museo esitti kaavatyön lähtökohdaksi säilyttävän vaihtoehdot tutkimisen.

Kaavatyön aikana tehtiin selvitys "Ostarien uudet konseptit" (1.6.2018, Optiplan Oy), jossa visioitiin uutta käyttöä kolmelle ostoskeskukselle. Näistä yksi oli Kuohukujan ostoskeskus. Selvityksessä todettiin, että Kuohukujan ostoskeskus on poikkeuksellisen näyttävä ja harkittu arkkitehtoninen teos, jossa rakennusosat on suunniteltu ja toteutettu tarkasti. Siksi liimapuorakenteiden, julkisivun dominoelementtimuokauksien, värimaaliman sekä betonilaattojen ja kaiteiden muodostaman kokonaisuuden säilyttäminen on tärkeää. Etenkin rakennuksen itäpääty koettiin yhdessä aukion kanssa tärkeäksi.

Selvityksessä ideoitiin kahta erilaista maankäytön vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa A ostoskeskus kunnostetaan säilyttäen ja vaihtoehdossa B rakennus korvattaisiin osittain uudisrakennuksella, tärkeimpiä ominaispiirteitä säilyttäen. Konseptikuvaukset ovat viitteellisiä ja niiden oli tarkoitus näyttää suuntaa alueen ja rakennusten kehittämiselle siten, että kulttuurihistoriallisia arvoja voidaan vaalia.

Kaavaselostuksessa olevassa OAS -vaiheen vastineessa (s.13) on vaihtoehdon A hylkäämistä perusteltu sillä, että uuden käyttötarkoituksen löytäminen saattaa olla vaikeaa, kaupungilla ei ole tarvetta tämän tyyppisille tiloille ja että säilyttävä vaihtoehto

on kiinteistön omistajan kannalta liian kallis. Vaihtoehto B:n hylkäämistä perustellaan sillä, että palveluasuminen ei ole mahdollista ja tavalliselle asumiselle ei riitä autopaikat.

Museo näkemys on, että Kuohukujan ostoskeskusta voitaisiin vielä kehittää osana tiivistyvää kaupunkirakennetta, jolloin arvoja saadaan ainakin osittain säilymään. Syyt kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäväksi todetun rakennuksen purkamiseen eivät ole riittävän perusteltuja. Museo näkee osittain säilyttävän suunnitteluratkaisun kehittämisen vaihtoehtona, jossa myös kiinteistön omistaja voi saada taloudellista hyötyä. Ratkaisun ei tarvitsisi noudattaa juuri Optiplanin selvityksessä esiin tuomia vaihtoehtoja. Selvityksellä on kuitenkin pystytty osoittamaan, että säilyttäminen on mahdollista, jos suojelutahtoa on riittävästi.

Kaavaselostuksessa ei Asemakaavan kuvaus -luvussa ole selostettu riittävästi kaavan toteutumisen vaikutusta rakennettuun kulttuuriympäristöön. Luvussa 3.3.1. Vaikutukset rakennettuun ympäristöön todetaan ainoastaan, että muutos on positiivinen kaupunkikuvan kannalta. Jos kaavaehdotus hyväksytään nykyisenlaisena, niin museon näkemyksen mukaan kaavan toteutuminen hävittää alueelta ostoskeskusrakennukseen liittyvät kulttuurihistorialliset arvot. Tämä tulisi lisätä vaikutuksien kuvaukseen.

Kuohukujan asemakaavan sanotaan noudattavan Myyrmäen kaavarungon tavoitteista muun muassa paikallisidentiteetin vahvistamista ja paikanhengen luomista. Museon näkökannan mukaan nämä tavoitteet eivät toteudu uudisrakentamisen keinoin, vaan vaalimalla olemassa olevaa rakennuskantaa muuttuvassa ympäristössä. Kuohukujan ostoskeskuksen suojeleminen tai osittain suojeleminen on myös Maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavan sisältövaatimusten § 54 mukaista. Laki määrää, että asemakaava on laadittava siten, että rakennettua ympäristöä tulee vaalia eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää.”

Vastine

Kuohukujan ostoskeskus on inventoitu, mutta rakennusta ei ole suojeltu. Rakennuksen suojelukysymys on tutkittu tässä asemakaavamuutoksessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset ovat hyvin yleispiirteisiä. Kaavan sisältöön vaikuttavat paitsi MRL 54 §:n sisältövaatimukset myös maankäyttö- ja rakennuslain yleinen tavoite, alueiden käytön suunnittelun yleiset tavoitteet ja asemakaavan tarkoituksypykälän ohjaustavoitteet (MRL 1, 5 ja 50 §).

Rakennetun ympäristön vaaliminen ei merkitse, että juuri Kuohukujan ostoskeskus olisi suojeltava, saati että rakennettua ympäristöä olisi vaalittava kaikissa mahdollisissa kaavamuutoksissa. Myyrmäen kaavarungossa (Kh 29.4.2019) esitetään suojeltaviksi Myyrmäen kirkko, Kilterin koulu, Metropolian vanha osa ja Virtatalo (aiemmin Imatran Voiman pääkonttori ja Colosseum).

Selvityksessä Vantaan vanhojen ostoskeskusten 1916 – 1986 maankäytön mahdollisuuksista (Kala 18.5.2015) Kuohukujan ostoskeskuksesta todetaan sen kulttuurihistoriallinen merkitys, mutta yleiskaavoituksen arvion mukaan merkitys palveluverkossa on vähäinen ja rakennusvalvonnan arvion mukaan rakennuksen kunto on heikko eikä rakennus ole taloudellisteknisesti korjattavissa. Rakennuksesta on myös sen omistajan teettämiä kuntoselvityksiä.

Rakennuksen suojelun vaatiminen on omistajalle kohtuutonta ottaen huomioon huomattavan kalliin korjauksen suhde rakennuksen tuottoon tällä paikalla. Ostoskeskuksessa ei ole päivittäistavaraa, joka on naapuritontilla, ja enää kolmannes rakennuksesta on käytössä heikon kunnan vuoksi.

Kaavaselostuksessa on arvioitu sekä säilyttävä että osin säilyttävä vaihtoehto (Optiplan Oy 2018), jotka on hylätty epärealistisina, perustelut kaavaselostuksessa s. 30. Kaupunginmuseo on osallistunut selvityksen tekemiseen. Arviointia täydennetään kaavaselostukseen.

Asiaan on saatu myös kaupunginmuseon pyytämä lausunto, Arkkitehdit Leppänen 13.12.2019.

Kaupunginmuseolle annettua vastinetta on tarkistettu kaavaselostukseen, s. 22 – 23.

Kaavaselostukseen on lisätty kaupunginmuseon arvio, jonka mukaan kaavan toteutuminen hävittää alueelta vanhaan ostoskeskusrakennukseen liittyvät kulttuurihistorialliset arvot. Ostoskeskus kuitenkin korvataan arkkitehtonisesti korkeatasoisella uudisrakennuksella, joka sisältää myös liiketiloja 170 k-m². Rakennus sijoittuu näkyvälle paikalle kokoojakadun risteykseen ja rakennukseen tulee muistumia vanhasta ostoskeskuksesta. Näin uusi asuin- ja liikerakennus vahvistaa paikallisidentiteettiä ja paikan henkeä. Kuohuaukio säilyy.

Ostoskeskuksen vanhoista rakennusosista voidaan käyttää vain liimapuupalkkeja katoksessa. Muut rakennusosat eivät täytä tämän päivän rakentamismääräyksiä tai ovat kunnoltaan huonoja tai eivät ole alkuperäisiä. Palkit ovat taipuneet ja pilarit ovat alapäistään lahot.

Kaupunginvaltuuston 20.5.2019 § 14 palautettua kaavaehdotuksen uudelleen valmisteluun hanketta on suunniteltu edelleen niin, että vanhan ostoskeskuksen aiheita käytetään uudella tavalla uuden rakennuksen arkkitehtuurissa. Asuinkerrostalon päätyjulkisivuissa käytetään tummaa tiiltä. Liiketilojen julkisivuissa käytetään ruutujakoa, mustia kehyksiä ja oransseja levyjä. Liimapuupalkkeja käytetään katoksissa. Pilarit rekonstruoidaan.

Kaavaehdotukseen on lisätty kaavamääräyksiä, erityisesti

- Liiketilojen julkisivuissa tulee käyttää vanhaan ostoskeskukseen viittaavia julkisivu-aiheita: ruutujakoa, mustia kehyksiä ja oransseja levyjä.
- Vanhan ostoskeskuksen liimapuupalkkeja on käytettävä katosrakenteissa.
- Vanhan ostoskeskuksen uudelleen käytettävistä rakenteista on tehtävä tutkimus sekä järjestettävä katselmus ennen purkutyön aloittamista ja sen aikana.

Kaavamääräyksistä on neuvoteltu kaupunginmuseon kanssa.

Asemakaavamuutos vastaa kasvavan kaupungin asuntotuotantotavoitteeseen. Tavoitteena on myös jo rakennetun infran (kadut, kunnallistekniikka, koulut, Kehärata) hyödyntäminen.

Myyrmäki on osoitettu Uudenmaan maakuntakaavassa tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi, Vantaan yleiskaavassa tehokkaaksi asuntoalueeksi ja yleiskaavaluonnoksessa kestävän kehityksen vyöhykkeeksi. Maakuntakaavan tavoitteena on asumisen keskittäminen ratayhteyksien varsille. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Lisäksi Myyrmäen kaavarungossa (Kh 29.4.2019) Myyrmäkeen yleisesti ja Kuohukujalle erityisesti on osoitettu kahdeksankerroksista täydennysrakentamista. Kaupungin maa- ja asuntoliittisina tavoitteina (Kv 18.6.2018) on täydennysrakentaminen erityisesti keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeille sekä korkean rakentamisen lisääminen asemakeskuksissa, joissa on hyvät palvelut.

Kaavaehdotukseen ei ole tehty olennaisia tarkistuksia, joten kaavan uusi nähtäville pano ja uudet lausunnot eivät ole tarpeen.

Tarkistukset

Kaavaselostukseen on lisätty kaupunginmuseon arvio, jonka mukaan kaavan toteutuminen hävittää alueelta vanhaan ostoskeskusrakennukseen liittyvät kulttuurihistorialliset arvot.

Kaavaehdotukseen on lisätty seuraavat kaavamääräykset:

- Liiketilojen julkisivuissa tulee käyttää vanhaan ostoskeskukseen viittaavia julkisivuaihteita: ruutujakoa, mustia kehyksiä ja oransseja levyjä.
- Vanhan ostoskeskuksen liimapuupalkkeja on käytettävä katosrakenteissa.
- Vanhan ostoskeskuksen uudelleen käytettävistä rakenteista on tehtävä tutkimus sekä järjestettävä katselmus ennen purkutyön aloittamista ja sen aikana.

Tarkistetaan kaavaselostusta ja sen havainnekuvia vastaavasti.